

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/55/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2508899504
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2508899504.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a sudkýň: JUDr. Martina Valentová a Mgr. Lucia Mizerová, v právnej veci žalobcov: 1. Ing. H. X., nar. XX.X.XXXX, adresa R., X. XXXX/XX, 2. G. Y., nar. X.X.XXXX, adresa T., sídlisko S. XXXX/XX, 3. H. X., nar. XX.X.XXXX, adresa Česká republika, F. Y., A. XXX/XX, všetci žalobcovia zastúpení advokátom: Mgr. Peter Miklóssy, so sídlom Vráble, Hlavná 1221, proti žalovaným: 1. Ing. T. G., nar. XX.X.XXXX, adresa Q. - O., S. XXX/XX, 2. W. O., nar. X.X.XXXX, adresa Q. - O., W. K. XXX/X, obaja zastúpení advokátom: Mgr. Štefan Slováčik, so sídlom Nitra 1, Mostná 46, o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 15.580,38 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaných 1. a 2. proti rozsudku Okresného súdu Piešťany č.k. 5C/91/2008-618 zo dňa 9.10.2018, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í nasledovne:

Žalovaní 1 a 2 sú p o v i n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1, 2 a 3 oprávneným spoločne a nerozdielne sumu 15.580,38 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne od 1.3.2000 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobcom 1, 2 a 3 p r i z n á v a voči žalovaným 1 a 2 nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalovaným 1 a 2 uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyňi (vtedy žijúcej právnej prechodkyňi žalobcov J. X.) sumu 15.580,38 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,60% ročne zo sumy 15.580,38 Eur od 1.3.2000 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. súd žalobkyňi voči žalovaným 1 a 2 priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Rozhodnutie súd odôvodnil právne aplikáciou ust. § 451 ods. 1, § 454, § 456, § 458 ods. 1 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.

3. Predmetom sporu ustálil ako nárok žalobkyne na zaplatenie sumy 15.580,38 Eur s príslušenstvom, ktorá predstavuje jej podiel na rozdiel medzi hodnotou domu patriacemu právnomu predchodcovi žalovaných pred prístavbou a rekonštrukciou v roku 1990 a po realizácii rekonštrukcie v roku 1999, titulom vydania bezdôvodného obohatenia na základe plnenia z právneho dôvodu, ktorý odpadol.

4. Vykonaným dokazovaním bolo podľa prvoinštančného súdu nesporne a dostatočne preukázané, že medzi žalobkyňou a právnym predchodcom žalovaných bola uzatvorená ústna dohoda, na základe ktorej pôvodný žalovaný prisľúbil žalobkyňi, že prevedie na ňu spoluvlastnícky podiel v rozsahu 1/3 na nehnuteľnosti, ktorá bola jeho výlučným vlastníctvom. Táto skutočnosť uvedená žalobkyňou jednak

v žalobe i vo vyjadreniach nebola popretá právnym predchodcom žalovaných, ktorý v liste zo dňa 27.7.1998, adresovanom synovi žalobkyne (na č.l. 63 a 174 súdneho spisu) potvrdil, že žalobkyňa má na dome podiel v rozsahu 1/3. Okrem toho právny predchodca žalovaných zriadil závet, podľa ktorého 1/4 majetku zanechal žalobkyňi ako svojej družke. Bez ohľadu na skutočnosť, že právny predchodca žalovaných neskôr závet zrušil, bol preukázaný jeho úmysel zabezpečiť žalobkyňi spoluvlastnícky podiel na domovej nehnuteľnosti. V konaní bolo nesporne preukázané i to, že žalobkyňa sa s právnym predchodcom žalovaných dohodla, že bude investovať vlastné finančné prostriedky a výkony do jeho nehnuteľnosti. Právnym dôvodom týchto investícií bola ústna dohoda medzi ňou a pôvodným žalovaným, že v budúcnosti získa podiel na nehnuteľnosti. Investície žalobkyne teda mali svoj právny dôvod v ústnom právnom úkone a tento dôvod odpadol potom, ako právny predchodca žalovaných ako vlastník dotknutej nehnuteľnosti svoj prísľub reálne odvolal v zrušení pôvodného závetu dňa 8.1.1999. Zrušením závetu daný právny dôvod odpadol a namiesto pôvodného právneho vzťahu nastúpil právny vzťah z bezdôvodného obohatenia na strane právneho predchodcu žalovaných.

5. V rámci vykonaného dokazovania tak výpoveďami strán, svedeckými výpoveďami ako aj listinnými dôkazmi bolo podľa prvoinštančného súdu preukázané, že žalobkyňa skutočne do nehnuteľnosti právneho predchodcu žalovaných investovala jednak vlastné finančné prostriedky a tiež poskytla aj vlastné výkony. Spornou však zostala výška preinvestovaných financií zo strany žalobkyne do rekonštrukcie danej nehnuteľnosti. Žalobkyňa tvrdila, že do stavby domu vložila 250.000,- Sk (z predaja bytu vo Y.), 141.000,- Sk (od syna H. X.), 81.000,- Sk (vkladná knižka), 12.000,- Sk (za zariadenie v byte), 3.500,- Sk (výplata poisťky), 50.000,- Sk (od dcéry G. Y.), čo preukázala i listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v súdnom spise. Právny predchodca žalovaných v potvrdení zo dňa 15.8.1992 (č.l. 89 súdneho spisu) potvrdil, že žalobkyňa - jeho družka prispela do spoločnej domácnosti sumou 200.000,- Kčs, ktoré boli preinvestované do prístavby rodinného domu, okrem toho potvrdil i to, že od syna žalobkyne H. X. si spolu so žalobkyňou požičal na prestavbu domu sumu 150.000,- Sk a od dcéry žalobkyne G. Y. sumu 26.000,- Sk. Vo svojom písomnom vyjadrení i vo výpovedi potvrdil, že si od žalobkyne požičal sumu 80.000,- Sk. Ďalej uviedol, že si spolu so žalobkyňou požičal od jej syna H. X. sumu 290.000,- Sk, v ktorej bola zahrnutá čiastka 141.000,- Sk (tieto peniaze posielal syn žalobkyne na stavbu), čiastka 80.000,- Sk (patriaca žalobkyňi) a čiastka 20.000,- Sk (pôžička od dcéry žalobkyne) a zvyšná časť sumy boli úroky. Svedok Ing. H. X. (syn žalobkyne) potvrdil žalobkyňou vložené investície do rekonštrukcie a to čiastku 250.000,- Sk (kúpna cena bytu vo Svite), 141.000,- Sk, čo boli ním postupne vyplácané čiastky (fotokópie ústrižkov poštových poukážok na č.l. 14 súdneho spisu), 80.000,-Sk (vkladná knižka). G. Y. (dcéra žalobkyne) prehlásila (č.l. 11, 176 súdneho spisu), že požičala právnemu predchodcovi žalovaných na prestavbu domu sumu 50.000,- Sk, ktoré jej však vrátila žalobkyňa v júli 1997. Žalovaný 1 v rámci svojej výpovede ako svedka na pojednávaní dňa 26.11.2001 potvrdil, že mal vedomosť od svojho otca (pôvodný žalovaný), že žalobkyňa prispela na prestavbu domu sumami 80.000,- Sk, 15.000,- Sk a 26.000,- Sk a tieto čiastky boli nakoniec vysporiadané tak, že on spolu so svojou sestrou (žalovaná 2) vrátili dlžobu synovi žalobkyne Ing. H. X.. V čestných prehláseniach nachádzajúcich sa na č.l. 178, 179, 180 súdneho spisu pán U., U. a Y. vyhlásili, že vykonávali práce na dotknutej nehnuteľnosti, za čo im žalobkyňa vyplatila čiastky 50.000,- Sk, 200.000,- Sk a 200.004,- Sk a okrem toho im poskytla stravu a občerstvenie 3x denne. Tieto čestné prehlásenia žalovaní 1 a 2 nenamietali ani nerozporovali.

6. Prostredníctvom znaleckého dokazovania bola stanovená objektívna hodnota predmetnej nehnuteľnosti pred realizáciou prístavby a rekonštrukcie v roku 1990 a po jej realizácii v roku 1999, resp. bol stanovený rozdiel medzi týmito hodnotami. Podľa znaleckého posudku bola hodnota nehnuteľnosti (bez pozemkov) v roku 1990 - 4.198,90 Eur a v roku 1999 bola hodnota nehnuteľnosti (bez pozemkov) 50.940,03 Eur, teda rozdiel predstavuje sumu 46.741,13 Eur. Poukazujúc na uvedené, žalobkyňa vzala svoju žalobu čiastočne späť, a to v rozsahu sumy 9.657,62 Eur spolu s príslušenstvom a domáhala a zaplata sumy 15.580,38 Eur spolu s príslušenstvom, čo je čiastka predstavujúca 1/3 z hodnoty 46.741,13 Eur.

7. Z výsledkov vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie nesporne preukázané, že právny predchodca žalovaných dal žalobkyňi prísľub o budúcom prevode spoluvlastníckeho podielu na predmetnej nehnuteľnosti a na základe tohto prísľubu resp. dohody žalobkyňa investovala do jeho nehnuteľnosti, čo bolo preukázané i v konkrétnych sumách. Až odvolaním tohto prísľubu a zrušením závetu odpadol právny dôvod na investíciu žalobkyne do cudzej nehnuteľnosti a jeho odpadnutím vzniklo na strane právneho predchodcu žalovaných ako vlastníka nehnuteľnosti na úkor žalobkyne bezdôvodné

obohatenie a teda nárok žalobkyne na jeho vydanie je nesporne daný, pričom znaleckým dokazovaním bola ustálená jeho výška. V súvislosti s investíciami žalobkyne, ktoré vložila do rekonštrukcie domovej nehnuteľnosti súd poukázal na skutočnosť, že právny predchodca žalovaných sám potvrdil žalobkyňou vloženú čiastku do prístavby domu v sume 200.000,- Sk a v sume 80.000,- Sk. Žalovaný 1. taktiež potvrdil, že žalobkyňa vložila do prestavby predmetnej nehnuteľnosti čiastky 80.000,- Sk, 15.000,- Sk a 26.000,- Sk. Celkovo teda nespochybná čiastka vložených investícií žalobkyňou predstavuje sumu 321.000,- Sk. Okrem toho boli v konaní predložené listinné dôkazy a to čestné prehlásenia osôb vykonávajúcich stavebné a rekonštrukčné práce na predmetnej nehnuteľnosti na základe objednávky právneho predchodcu žalovaných v celkovej sume 450.004,- Sk, ktoré sumy im vyplácala žalobkyňa v hotovosti. Tieto vyhlásenia žalovaní 1 a 2 žiadnym spôsobom nenamietali ani nespochybnili. V súvislosti s tvrdením žalovaných, že z ich strany boli všetky záväzky ich právneho predchodcu vyrovnané úhradou sumy 506.428,- Sk synovi žalobkyne H. X. súd uviedol, že k týmto tvrdeniam nie je možné prihliadnuť, pretože sa jednalo len o peniaze, ktoré boli požičané synom žalobkyne a teda nejde o splnenie záväzku voči žalobkyňi.

8. Nadväzujúc na vyššie uvedené, súd prvej inštancie dospel k záveru, že po rozsiahlom dokazovaní mal preukázanú opodstatnenosť žalobkyňou uplatneného žalobného nároku. Žalobkyňa preukázala, že do rekonštrukcie nehnuteľnosti právneho predchodcu žalovaných investovala vlastné finančné prostriedky, čím nehnuteľnosť oproti predchádzajúcemu stavu zhodnotila, pričom výška bezdôvodného obohatenia, ku ktorému na strane právneho predchodcu žalovaných nepochybne došlo, bola preukázaná znaleckým dokazovaním, ktorým bola jednoznačne a objektívne určená hodnota investície do nehnuteľnosti, pričom výška nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia predstavuje podiel vo veľkosti 1/3, ktorý mal byť na ňu prevedený právnym predchodcom žalovaných, k čomu napokon nedošlo, nakoľko svoj prísľub právny predchodca neskôr odvolal. V tejto súvislosti súd poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 16.12.2003 pod sp. zn. 33 Odo 477/2003 a zo dňa 22.10.2008 pod sp. zn. 32 Cdo 3149/2007, v ktorých sa súd zaoberal otázkou rozdielu medzi hodnotou nehnuteľnosti pred a po vložení investícií. Podľa jeho názoru nie je rozhodujúce akú hodnotu oprávnený vložil, ale o koľko sa zvýšil majetok povinného.

9. S poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie uložil žalovaným 1 a 2 povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 15.580,38 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,60% ročne z dlžnej sumy od 1.3.2000 do zaplatenia. Žalovaní 1 a 2 sa dostali do omeškania potom, ako im uplynula lehota stanovená vo výzve zo dňa 22.2.2000 a to 29.2.2000. Ku dňu omeškania t.j. 1.3.2000 predstavovala výška úroku z omeškania 8,80% a teda dvojnásobok vtedajšej diskontnej úrokovej sadzby NBS predstavuje výšku 17,6%.

10. O trovách konania súd rozhodol s použitím § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 CSP a v konaní úspešnej žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

11. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podali prostredníctvom svojho advokáta odvolanie obaja žalovaní, pričom uplatnili odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f), a h) CSP, že súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a domáhali sa, aby odvolací rozsudok v zmysle § 388 CSP zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a žalovaným prizná nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Okrem toho namietali aj arbitrárnosť súdu vo vzťahu k rozsudku a odôvodneniu s tým, že súd v plnom rozsahu priznal nárok žalobkyne vrátane úrokov a trov v rozsahu 100%, a to po vyše 18 rokoch od začatia predmetného súdneho sporu. Okrem toho sú presvedčení, že súd porušil aj základné princípy, na ktorých je postavený civilný sporový proces, čím došlo k porušeniu práva žalovaných na spravodlivý súdny proces, pričom priznanie nároku žalobkyne v plnom žalovanom rozsahu považujú aj za v rozpore s dobrými mravmi.

12. S poukazom na čl. 2 ods. 3 CSP v úvode poukázali na to, že súd prvej inštancie po treťom zrušení svojho rozsudku, bez vykonania akýchkoľvek dôkazov, s generálnym odklonom od svojho pôvodného rozhodnutia a bez záväzného právneho názoru odvolacieho súdu, arbitrárne priznal žalobkyňi nárok v plnom rozsahu po 18 rokoch sporu, kedy príslušenstvo viac ako trojnásobne prevyšuje hodnotu žalovanej istiny. Súd prvej inštancie poprel svoje právne úvahy a stanoviská, ktoré prezentoval počas celého súdneho konania, predovšetkým tie, ktoré vyslovil v rozsudku zo 4.5.2017.

13. V reakcii na bod 51 odôvodnenia napádaného rozsudku uviedli, že je pravdou, že pôvodný žalovaný nespochybňoval, že k ústnej dohode so žalobkyňou došlo. Však tak súd, ako aj žalobkyňa samotná ju interpretovali rozdielne v rozpore s jej skutočným obsahom. Podstatou sľubu pôvodného žalovaného bola práve ústna dohoda a nie závet, ako nesprávne interpretuje súd. Predmetom a obsahom danej dohody bol prísľub pôvodného žalovaného, že prevedie na žalobkyňu vlastnícke právo k nehnuteľnosti v dohodnutom rozsahu, v prípade, ak spolu s pôvodným žalovaným v predmetnej nehnuteľnosti dožijú svoj život vo vzájomnej láske, porozumení a starostlivosti. Nie je preto pravdou, že by pôvodný žalovaný titulom investovania žalobkyne do nehnuteľnosti učinil sľub, ktorý bol pertraktovaný počas celého súdneho konania. Samotná ústna dohoda resp. jej porušenie a nie závet mala potom rozhodujúci vplyv aj na premičaciu dobu uplatneného nároku. Nemožno súhlasiť s tvrdeniami žalobkyne, že bola oprávnenou držiteľkou dotknutých nehnuteľností, nakoľko na jej strane nebola splnená podmienka dobromyseľnosti držby, keďže si bola vedomá, že predmetný dom nie je v jej vlastníctve. Žalobkyňa hodnoverne nepreukázala presnú výšku investícií, ktoré podľa svojich tvrdení vynaložila na rekonštrukciu dotknutých nehnuteľností a ani to, že všetky ňou uvádzané investície pochádzali naozaj z jej finančných prostriedkov, resp. z finančných prostriedkov, ktoré si požičala. V tejto súvislosti dali do pozornosti rozhodnutie V 5/1989 o dobromyseľnom držiteľovi a odkázali na znenie ust. § 451 ods. 2 OZ. Samotný prísľub budúceho nadobudnutia vlastníctva pre prípad smrti nemožno považovať za znak napĺňajúci oprávnenosť držby a ani za právny dôvod, na základe ktorého sa plnilo a po odpadnutí ktorého došlo podľa názoru žalobkyne k bezdôvodnému obohateniu. Následne poukázali na ust. § 107 ods. 1 a 2 OZ a analyzovali plynutie subjektívnej a objektívnej premičacej lehoty pri bezdôvodnom obohatení. Pri pripustení teórie žalobkyne, že právny predchodca žalovaných sa na jej úkor úmyselne bezdôvodne obohatil, plynie tak trojročná ako aj desaťročná objektívna premičacia doba odo dňa, keď podľa jej názoru k bezdôvodnému obohateniu došlo. Z toho vyplýva, že akékoľvek nároky žalobkyne na vrátenie investícií, vynaložených na rekonštrukciu nehnuteľnosti, boli v čase podania návrhu k 2.3.2000 premičané. Za polemické odvolatelia označili, či možno nazvať konanie, v rámci ktorého právny predchodca žalovaných zrušil dňa 8.1.1999 závet, v zmysle ktorého mala žalobkyňa dediť po jeho smrti 1/3 nehnuteľnosti, za úmyselné. Skutočnosť, že sa žalobkyňa o zrušení závetu dozvedela následne 23.11.1999 nemožno považovať za začiatok plynutia akejkoľvek premičacej doby, keďže závet v zmysle platnej judikatúry nemožno považovať za právny titul - právny úkon, na základe ktorého možno platne plniť, závet je právnym úkonom len pre prípad smrti.

14. V ďalšej časti odvolania žalovaní uviedli, že finančné prostriedky vo výške, ako uvádzala žalobkyňa boli vrátené žalovaným 1 synovi žalobkyne Ing. H. X. dňa 23.3.1999 vkladom na jeho účet, spolu vo výške 506,428 Sk (16.810,33 Eur) zahŕňajúcej úroky z omeškania, o čom svedčí potvrdenie Ing. X. z toho istého dňa. Zámerom bolo vyrovnať všetky podlžnosti zomrelého p. G. voči žalobkyňi a jej rodine. O tom, že to tak skutočne bolo svedčí aj listina syna žalobkyne Ing. H. X. zo dňa 21.7.1999, adresovaného zomrelému p. G., v ktorom sa vyjadruje, že peniaze, ktoré mu vrátil si asi niekde požičal, pričom mu navrhol istý návrh na vyporiadanie finančných problémov, keď uvedenú Zmluvu o pôžičke zo dňa 12.7.1994 nepodpísala žalobkyňa ako dlžníčka, ale ako svedkyňa. V čl. 1 Zmluvy je uvedené, že dlžník si spolu so svojou družkou J. X. požičal od veriteľa, v priebehu rokov 1992 a 1993 postupne spolu 290.000,- Sk. Z uvedeného vyplýva, že dané finančné prostriedky boli poskytnuté nielen zomrelému T. G., ale aj samotnej žalobkyňi. Potom možno polemizovať o tom, či vôbec a v akej výške žalobkyňa reálne investovala do prestavby predmetného domu. Žalovaní z uvedených dôvodov nesúhlasia s názorom súdu prvej inštancie v bode 54 odôvodnenia napádaného rozsudku, keď súd uviedol, že k tvrdeniam žalovaných, že zaplatením sumy 506.428,- Sk synovi žalobkyne H. X. mali byť vyrovnané všetky záväzky právneho predchodcu žalovaných, nie je možné prihliadať, pretože sa jednalo o peniaze, ktoré boli požičané synom žalobkyne a nejde teda o splnenie záväzku voči žalobkyňi. Synovi žalobkyne bolo vrátených nie 290.000,- Sk, teda požičaná suma, ale podstatne vyššia čiastka 506.428,- Sk, ktorá zahŕňala aj finančné prostriedky, ktoré mala investovať do predmetných nehnuteľností žalobkyňa. Je teda zrejmé, že išlo aj o vyrovnanie záväzkov pôvodného žalovaného voči žalobkyňi. Podľa odvolateľov akékoľvek finančné záležitosti prípadne záväzky zomrelého T. G. boli vyrovnané dňa 23.3.1999 vrátením príslušnej peňažnej čiastky na účet syna žalobkyne, a teda nie je daný žiadny nárok žalobkyne na vrátenie vynaložených finančných prostriedkov z titulu úmyselného bezdôvodného obohatenia. V ďalšom žalovaní opakovane uviedli, že žalobkyňa nepreukázala presnú výšku investícií, ktoré mala vynaložiť na rekonštrukciu dotknutých nehnuteľností, a že všetky ňou uvádzané investície pochádzali z jej finančných prostriedkov resp. z finančných prostriedkov, ktoré si požičala. Z vykonaných dôkazov s určitosťou nemožno hodnoverne ustáliť výšku ňou vynaložených investícií do predmetných nehnuteľností. Z tohto dôvodu nebolo možné ustáliť ani hodnotu jej podielu,

akým by sa mala podieľať na zhodnotení nehnuteľnosti. Čiastočné plnenia uvádzané žalobkyňou v priebehu konania neboli hodnoverným spôsobom preukázané, pričom nie je akceptovateľné, aby súd považoval za jediný a nespochybniteľný dôkaz čestné prehlásenia osôb, ktoré mali vykonávať stavebné a rekonštrukčné práce na nehnuteľnosti. Žalovaní nesúhlasia ani s argumentáciou súdu prvej inštancie v bode 55 odôvodnenia, keď s poukazom na judikatúru NS ČR uvádza, že rozhodujúce je o koľko sa zvýšil majetok povinného a nie akú hodnotu oprávnený vložil do nehnuteľnosti. Súd tak konštatuje v protiklade so svojim predchádzajúcim rozsudkom. Súd nedostatočne poukazuje bez relevantného odôvodnenia na českú judikatúru, ktorá nie je jednak právne záväzná pre rozhodovanie súdov Slovenskej republiky a tiež ju nemožno použiť na každý jeden prípad vydania bezdôvodného obohatenia.

15. V ďalšej časti odvolania žalovaní s poukazom na ust. § 220 ods. 2 CSP namietali, že odôvodnenie rozsudku nespĺňa náležitosti predpísané zákonom. Priznaním nároku žalobkyne v plnom rozsahu vrátane úrokov z omeškania a trov konania, bez náležitého a jednoznačného preukázania tvrdení žalobkyne o tom, že do nehnuteľnosti investovala - akým spôsobom a v akej výške, bez relevantného reflektovania súdu na skutkového tvrdenia strán ohľadom spornej ústnej dohody medzi ňou a pôvodným žalovaným a alibistickým konštatovaním súdu, že „žalovaný sám potvrdil žalobkyňou vloženú čiastku do rekonštrukcie domu“, je porušením uvedeného ustanovenia CSP o tom, čo musí obsahovať odôvodnenie rozhodnutia súdu, aby bolo logické jasné a zrozumiteľné. Súd prvej inštancie v odôvodnení nijakým spôsobom neuviedol, ako dôkazy vyhodnotil, akými konkrétnymi úvahami sa riadil pri ich hodnotení. V rámci hodnotenia neprihliadol na vyjadrenia a dôkazy predložené žalovanými a z celého vykonaného dokazovania si najmä v prospech žalobkyne vytiahol len tie časti, ktoré sa mu hodili na odôvodnenie rozhodnutia. Rozhodnutie sa javí vo vzťahu k žalovaným ako nepresvedčivo a nedostatočne odôvodnené, čo môže zapríčiniť nepreskúmateľnosť odvolaním napádaného rozsudku ako celku.

16. Pôvodná žalobkyňa odvolanie nepodala. K doručenému odvolaniu žalovaných predložila prostredníctvom svojho advokáta žalobkyňa písomné vyjadrenie, ktorým žiadala, aby odvolací súd na základe § 387 ods. 1 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a zároveň na základe § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP priznal žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny a to tak v merite veci, ako i v časti nároku na náhradu trov konania. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a na ich základe aj k správne rozhodnutiu vo veci samej. Skutkové zistenia majú základ v dokazovaní vykonanom v dostatočnom potrebnom rozsahu. Súd prvej inštancie správne vec posúdil aj po právnej stránke. Odvolanie považuje za nedôvodné.

17. Z dokazovania vyplýva, že medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaných došlo k dohode, podľa ktorej mali spoločne investovať do realizácie prístavby a rekonštrukcie domovej nehnuteľnosti, v ktorej spolu bývali. Obsahom dohody bol aj prísľub právneho predchodcu žalovaných, že na žalobkyňu prevedie spoluvlastnícky podiel 1/3 k predmetnej domovej nehnuteľnosti. Uvedené skutočnosti boli potvrdené viacerými dôkazmi, výpoveďami žalobkyne, výpoveďami rodinných príslušníkov žalobkyne a napokon tieto skutočnosti viackrát výslovne potvrdil aj samotný právny predchodca žalovaných, osobitne v liste synovi žalobkyne zo dňa 27.7.1998, v ktorom je uvedené, že žalobkyňa má na dome svoj podiel, že 1/3 patrí žalobkyni. Sľub právneho predchodcu žalovaných resp. dohoda medzi ním a žalobkyňou o budúcim prevode spoluvlastníckeho podielu 1/3 k nehnuteľnostiam našla napokon svoje vyjadrenie aj v závete právneho predchodcu žalovaných. Na pojednávaní 5.10.2001 pôvodný žalovaný potvrdil, že zriadil závet, v ktorom odkázal 1/3 dedičstva. Následne počas spolužitia s právnym predchodcom žalovaných žalobkyňa investovala do realizácie prístavby a rekonštrukcie domovej nehnuteľnosti vlastné finančné prostriedky, ktoré jej žalovaní resp. ich právny predchodca nikdy nevrátili, čo je taktiež nepochybné. V tejto súvislosti poukázala na písomné potvrdenie samotného právneho predchodcu žalovaných zo dňa 15.8.1992, v ktorom výslovne uviedol, že len za obdobie rokov 1991 a 1992 žalobkyňa investovala z vlastných prostriedkov sumu 200.000,- Kčs. Právny predchodca žalovaných napokon aj vo svojej výpovedi na pojednávaní potvrdil, že žalobkyňa do jeho nehnuteľnosti vlastné finančné prostriedky investovala. Opätovne prezentované tvrdenie žalovaných o tom, že úhradou sumy 506.428,- Sk dňa 23.3.1999 boli zo strany právneho predchodcu žalovaných vyrovnané všetky záväzky voči rodine X., vrátane investícií žalobkyne do nehnuteľnosti, je nepravdivé. Svedčí o tom nielen výpoveď syna žalobkyne a jeho písomné podanie, ale aj zmluva o pôžičke zo dňa 12.7.1994, potvrdenie právneho predchodcu žalovaných zo dňa 31.7.1998, potvrdenie o splatení pôžičky zo dňa 23.3.1999 - z týchto dôkazov jednoznačne vyplýva, že sa jednalo len o peniaze požičané synom žalobkyne. Samotná

skutočnosť, že peniaze si požičiavali obaja účastníci za účelom prestavby značí, že tu existoval prísľub právneho predchodcu žalovaných a jeho dohoda so žalobkyňou o tom, že jej bude patriť podiel k nehnuteľnosti.

18. Právny nárok žalobkyne na zaplatenie žalovanej sumy je nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ktorým bol prísľub právneho predchodcu žalovaných a jeho dohoda so žalobkyňou, že jej bude patriť podiel k nehnuteľnosti. Formálne bol navyše uvedený prísľub vyjadrený aj právnym úkonom predchodcu žalovaných a to ním spísaným závetom, podľa ktorého mala žalobkyňa dediť časť všetkého majetku, teda aj podiel k predmetnej nehnuteľnosti. V prípade smrti právneho predchodcu žalovaných by žalobkyňi vzniklo spoluvlastnícke právo k nehnuteľnosti, do ktorej investovala. V čase, keď žalobkyňa do nehnuteľnosti investovala, tu právny dôvod na plnenie nesporne bol, aj keď nenastali zatiaľ jeho právne účinky. Pri zriaďovaní závetu boli obaja účastníci, ktorí sa na budúcom prevode dohodli. Odvolaním prísľubu právneho predchodcu žalovaných daný právny dôvod odpadol a namiesto pôvodného právneho vzťahu nastúpil právny vzťah z bezdôvodného obohatenia.

19. Pokiaľ v odvolaní je opätovne namietané premlčanie, tak právny nárok žalobkyne premlčaný nie je. V zmysle § 107 ods. 2 OZ v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, začína objektívna premlčacia lehota až momentom odpadnutia právneho dôvodu, na základe ktorého sa predtým plnilo. Predtým totiž ešte žiaden z účastníkov právneho vzťahu nezískal bezdôvodné obohatenie. V danom prípade právny dôvod odpadol vtedy, keď právny predchodca žalovaných svoj prísľub, že na žalobkyňu prevedie spoluvlastnícky podiel k predmetnej nehnuteľnosti odvolal, resp. keď z jeho strany došlo k zrušeniu závetu, ktorý bol zrušený 8.1.1999, o čom sa žalobkyňa dozvedela až dňa 23.11.1999 na pojednávaní súdu. Objektívna premlčacia lehota teda mohla začať plynúť najskôr od 8.1.1999 zrušením závetu a subjektívna od 23.11.1999. Žaloba bola podaná 2.3.2000, teda v čase, keď neuplynula ani objektívna trojročná, ani subjektívna dvojročná premlčacia lehota a nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia teda premlčaný nie je.

20. V súvislosti s určením výšky plnenia, ktorého zaplatenia sa žalobkyňa domáha poukázala na to, že je potrebné vychádzať z toho, že výška bezdôvodného obohatenia sa určí nie ako suma vynaložených finančných prostriedkov na investíciu do cudzej nehnuteľnosti, ale ako rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred investíciou a po nej. Jednotlivé investície je potrebné vždy objektivizovať práve a jedine znaleckým dokazovaním. Výška bezdôvodného obohatenia sa tak v danom prípade dá odvodiť z výsledkov znaleckého dokazovania a z dohody účastníkov. Určenie spoluvlastníckeho podielu práve vo veľkosti 1/3 má význam a je v spojitosti so znaleckým dokazovaním relevantné aj pre určenie výšky bezdôvodného obohatenia. Miere zhodnotenia domovej nehnuteľnosti investíciou žalobkyne zodpovedá podľa dohody účastníkov spoluvlastnícky podiel vo výške 1/3 k domovej nehnuteľnosti, ktorý mala žalobkyňa získať. Uvedený prípad je špecifický v tom, že účastníci dohodou určili to, čo zodpovedá miere zhodnotenia cudzej nehnuteľnosti investíciou vykonanou žalobkyňou, určili teda veľkosť spoluvlastníckeho podielu zodpovedajúcu vykonanej investícii. Ak by toto účastníci svojou dohodou neurčili, určenie výšky bezdôvodného obohatenia by vyžadovalo aj konkretizáciu investície žalobkyne. Ak pri investícii do cudzej nehnuteľnosti sa výška bezdôvodného obohatenia určí ako rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred investíciou a po nej, tak v tomto prípade práve zhodnotenie spoluvlastníckeho podielu 1/3 k domovej nehnuteľnosti je presne ten majetkový prospech, ktorý právny predchodca žalovaných po odvolaní svojho prísľubu a jeho nespĺnení získal navyše a na úkor žalobkyne. Ide tu o rozdiel medzi stavom pôvodným a stavom, ktorý mal nastať realizáciou prísľubu, pričom žalobkyňa sa nedomáha zaplatenia hodnoty zodpovedajúcej 1/3 domovej nehnuteľnosti po investícii, ale uplatňuje hodnotu zodpovedajúcu 1/3 z rozdielu medzi hodnotou domovej nehnuteľnosti pred investíciou a po nej. Výška bezdôvodného obohatenia potom zodpovedá sume 15.580,38 Eur. Zo znaleckého posudku hodnota nehnuteľnosti (bez pozemkov) v roku 1990 predstavovala sumu 4.198,90 Eur, ich hodnota v roku 1999 predstavovala 50.940,03 Eur, rozdiel predstavuje 46.741,13 Eur, z čoho 1/3 predstavuje po zaokrúhlení 15.580,38 Eur.

21. Žalobkyňa poukázala na to, že v konaní navyše boli produkované aj dôkazy, ktorými bolo preukázané aj to, akú sumu vlastných finančných prostriedkov a na aké stavebné práce žalobkyňa použila ako svoju investíciu do nehnuteľnosti právneho predchodcu žalovaných. Aj z tohto pohľadu je napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie správne. Podľa doteraz vykonaného dokazovania - listu právneho predchodcu žalovaných zo dňa 15.8.1992 vyplýva, že v rokoch 1991 a 1992 žalobkyňa investovala

z vlastných prostriedkov do prístavby rodinného domu sumu 200.000,- Kčs. Právny predchodca žalovaných na pojednávaní potvrdil, že žalobkyňa do jeho nehnuteľnosti vlastné prostriedky investovala. Ďalej sú tu čestné prehlásenia od J. U. zo dňa 19.9.2005, J. Y. zo dňa 19.9.2005 a H. U. zo dňa 18.9.2005, ktoré neboli spochybnené, v ktorých sú uvedené tak sumy zaplatené žalobkyňou ako aj konkrétne stavebné práce za vykonanie ktorých žalobkyňa tieto sumy zaplatila. Teda z vykonaného dokazovania vyplývajú tak konkrétne sumy, ako aj konkrétne stavebné práce, ktoré predstavujú investíciu žalobkyne do nehnuteľnosti právneho predchodcu žalovaných, pričom tieto sú písomne sčasti potvrdené dokonca aj právnym predchodcom žalovaných, a sú teda sčasti dokonca nesporné.

22. Ďalšie podania v odvolacom konaní strany do spisu nedoručili.

23. Po rozhodnutí súdu prvej inštancie, v priebehu odvolacieho konania, podľa pripojeného úmrtného listu pôvodná žalobkyňa J. X., nar. X.XX.XXXX, zomrela dňa 23.11.2018. Dedičmi po nej podľa oznámenia notára zostali jej tri deti. Odvolací súd s použitím § 63 CSP uznesením č.k. 25Co/55/2019-714 zo dňa 26.3.2019 rozhodol o pokračovaní v konaní na strane žalobkyne s jej dedičmi tak, ako sú vymenovaní v záhlaví tohto rozhodnutia na strane žalobcu. Odvolací súd bol názoru, že povaha sporu pokračovanie v konaní pripúšťa aj pred skončením konania o dedičstve, keďže okruh dedičov zo zákona je nepochybný, neodmietli dedičstvo, nie je medzi nimi spor o dedičské právo a solidarita žalobcov ako veriteľov prejednávanej pohľadávky sa spravuje ust. § 512 a nasl., najmä § 515 OZ, upravujúceho postup vyporiadania medzi spoluveriteľmi, tu podľa dedenia danej pohľadávky v následnom dedičskom konaní.

24. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania dospel k záveru, že odvolanie nie je opodstatnené a napadnutý rozsudok je dôvodné ako vo výrokoch vecne správny potvrdiť (§ 387 CSP), avšak iba pre úmrtie žalobkyne v odvolacom konaní je nevyhnutné výroky formálne zmeniť tak aby reflektovali nový okruh žalobcov (§ 388 CSP).

25. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania uplatnenými žalovanými, bolo posúdiť správnosť skutkových a právnych úsudkov súdu prvej inštancie vedúcich k záveru o dôvodnosti žalobou uplatneného nároku a k vyhovneniu žalobe v celom rozsahu v meritórnom výroku preskúmaného rozsudku, včítane závislého výroku o náhrade trov konania.

26. Súd prvej inštancie v preskúmanom rozsudku správne ustálil, že žalobou uplatnený nárok na zaplataenie aktuálne sumy 15.580,38 Eur s príslušenstvom od žalovaných z titulu investície právnej predchodkyne žalobcov do nehnuteľnosti pôvodného žalovaného je bezdôvodné obohatenie z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Keďže žalovaní v odvolaní opätovne otvárajú otázku premlčania uplatneného nároku, odvolací súd opakuje svoje závery, ktoré vyslovil už v predchádzajúcom uznesení č.k. 25Co/93/2013-422 zo dňa 3.6.2014, od ktorých nebol dôvod sa odkloniť.

27. V zmysle § 451 Občianskeho zákonníka (zák. č. 40/1964 Zb. - ďalej len OZ), kto sa na úkor iného obohatí, musí obohatenie vydať. Podľa ods. 2 bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

28. V zmysle § 454 OZ bezdôvodne sa obohatil aj ten, za koho sa plnilo, čo podľa práva mal plniť sám.

29. V zmysle § 456 OZ predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal ak toho na úkor koho sa získal nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

30. V zmysle § 457 OZ ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

31. Podľa § 458 ods. 1 OZ musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. Ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

32. Podľa § 100 ods. 1 OZ právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Podľa ods. 2 premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva.

33. Zákonodarca pre premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia v § 107 OZ stanovil kombinované premlčacie lehoty a to subjektívnu a objektívnu. Podľa ods. 1 právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (subjektívna lehota). Podľa ods. 2 najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo (objektívna lehota).

34. Vykonaným dokazovaním bolo dostatočným spôsobom preukázané, že medzi pôvodnou žalobkyňou J. X. a pôvodným žalovaným T. G. bola uzavretá ústna dohoda, ktorou žalobkyňi prisľúbil, že bude mať podiel na danej domovej nehnuteľnosti v rozsahu 1/3 z dôvodu, že pôvodná žalobkyňa investovala svoje osobné prostriedky do nehnuteľnosti vlastnícky patriacej pôvodnému žalovanému. Táto skutočnosť vyplýva z výpovedí žalobkyne, nebola popretá ani výpoveďou pôvodného žalovaného pred súdom, vyplýva z listinného dôkazu založeného na čl. 174 spisu - listu T. G. synovi žalobkyne z 27.7.1998, v ktorom výslovne uvádza, že žalobkyňa „má na dome svoj podiel“ a že „1/3 patrí“ žalobkyňi. Tento prisľub sa tiež pretavil do pôvodného závetu T. G., podľa ktorého 1/4 všetkého majetku zanechal družke - žalobkyňi (ktorý bol ale neskôr zrušený). Z týchto dôkazov nesporne vyplýva, že medzi stranami bola ústna dohoda, ktorej obsahom bol prisľub pôvodného žalovaného nejakým spôsobom zabezpečiť spoluvlastnícky podiel pôvodnej žalobkyne na dotknutej domovej nehnuteľnosti. Predmetné dojednanie malo charakter tzv. predbežnej dohody, ktorej charakteristickým znakom bola dočasnosť a skutočnosť, že mala predchádzať uzavretiu hlavnej zmluvy, ktorá ju mala následne nahradiť. Takéto predbežné dohody nie sú v právnom poriadku Slovenskej republiky výslovne upravené, preto pri ich vzniku panuje princíp zmluvnej slobody. Keďže táto dohoda nesporne nebola uzavretá písomne, nemôže byť tzv. zmluvou o budúcej zmluve v zmysle § 50a Občianskeho zákonníka. Právny poriadok Slovenskej republiky síce neobsahuje priamu úpravu predbežnej dohody, čo ale nevyklučuje možnosť jej uzavretia, ani to neznamená, že nemôže byť právne účinná a že nemôže vyvolať právne následky. Pre posúdenie právnej záväznosti je nutné určiť, či sa vôbec jedná o právny úkon v zmysle § 34 Občianskeho zákonníka, ktorým je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd je toho názoru, že medzi stranami bol uzavretý právny úkon - ústna dohoda, na základe ktorého sa žalobkyňa zaviazala investovať vlastné finančné prostriedky, resp. osobné výkony do nehnuteľností výlučne vlastnícky patriacej právnenému predchodcovi žalovaných a tento sa zaviazal recipročne zabezpečiť presne neurčeným spôsobom, aby pôvodná žalobkyňa získala spoluvlastnícky podiel na danej nehnuteľnosti. Podľa dokazovania vykonaného prvoinštančným súdom obe zmluvné strany toto dojednanie dlhodobo niekoľko rokov akceptovali, keď pôvodná žalobkyňa investovala v rokoch 1990 až 1994 svoje výlučné finančné prostriedky i výkony do nehnuteľností pôvodného žalovaného a ten ešte v roku 1998 v osobnom liste potvrdil, že pôvodná žalobkyňa „má na dome podiel 1/3“. Hoci právny predchodca žalovaných sa nevyjadril právne striktnie, z jeho vyjadrení nesporne vyplýva jeho vtedajšia vôľa, aby pôvodná žalobkyňa bola spoluvlastníčkou 1/3 dotknutej domovej nehnuteľnosti, čo sa napokon právne prejavilo v jeho závete z roku 1994, ktorý bol ale po vzájomných konfliktoch v roku 1999 zrušený. Odvolací súd pritom považuje za potrebné poukázať na to, že podľa prisľubu mala pôvodná žalobkyňa získať 1/3-inu na dome a podľa závetu 1/4 - avšak na celom majetku pôvodného žalovaného, čo v konečnom dôsledku môže predstavovať porovnateľnú hodnotu.

35. Obdobné stanovisko zaujala už aj súdna prax, napríklad v rozhodnutí Vrchného súdu v Prahe sp. zn. 1Cdo 74/1993, ktorý akceptuje i súčasná konštantná česká judikatúra napr. v rozhodnutí NS ČR 22Cdo 82/2008, podľa ktorého dostatočným právnym dôvodom k investíciám do cudzej nehnuteľnosti je i ústna dohoda s vlastníkom nehnuteľnosti o jej budúcom prevode (nie je vylúčené, že i o prechode) na ktorej základe bolo nevlastníkom do nehnuteľnosti investované. Právny dôvod plnenia potom odpadne akonáhle vlastníkom nehnuteľnosti tento svoj prísľub odvolá. Subjektívna premlčacia lehota podľa § 107 ods. 1 OZ začne plynúť najskôr s počiatkom objektívnej doby podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

36. Citované rozhodnutie je mutatis mutandis použiteľné i na daný prípad. I v súdenom prípade podľa výsledkov vykonaného dokazovania bola medzi pôvodnou žalobkyňou a pôvodným žalovaným uzavretá ústna dohoda o tom, že žalobkyňa bude investovať vlastné finančné prostriedky i výkony do nehnuteľnosti žalovaného a na oplátku recipročne medzi stranami zmluvy právne striktné neformulovaným spôsobom a formou, získa podiel na danej nehnuteľnosti. V konaní bolo tiež nesporne preukázané, že pôvodná žalobkyňa vlastné finančné prostriedky do nehnuteľnosti pôvodného žalovaného i investovala a pri rekonštrukcii poskytla i vlastné výkony. Vzhľadom na okolnosti daného prípadu, keď prísľub pôvodného žalovaného bol napokon transformovaný do spísaného závetu, pôvodná žalobkyňa, spoliehajúc sa na tento právny úkon, nemala dôvod domáhať sa vydania svojich investícií do danej nehnuteľnosti už v čase ich realizácie. Naopak právnym dôvodom jej investícií bola preukázaná existujúca ústna predbežná dohoda, že v budúcnosti získa podiel na nehnuteľnosti v rozsahu 1/3. Z uvedeného vyplýva, že investície pôvodnej žalobkyne do danej nehnuteľnosti mali právny dôvod práve v tomto ústnom právnom úkone. Tento právny dôvod potom odpadol vtedy, keď T. G. ako vlastníkom dotknutej nehnuteľnosti svoj prísľub odvolal, čo sa reálne prejavilo v zrušení pôvodného závetu z roku 1994, podľa ktorého mala žalobkyňa dediť podiel 1/4 jeho majetku, pričom o zrušení závetu sa žalobkyňa, ako to vyplýva z dokazovania vykonaného pred prvoinštančným súdom, dozvedela dňa 23.11.1999. Týmto dňom potom začala plynúť jej subjektívna premlčacia lehota, (v rámci objektívnej, ktorá začala plynúť odvolaním prísľubu - zrušením závetu v prospech žalobkyne dňa 8.1.1999 - kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu T. G.) v zmysle § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, pričom subjektívna premlčacia lehota by uplynula až dňom 23.11.2001. Keďže nárok bol žalobou uplatnený na súde dňa 2.3.2000, k podaniu žaloby došlo pred uplynutím premlčacej lehoty a žalobou uplatnený nárok nie je premlčaný.

37. S poukazom na odvolaciu argumentáciu žalovaných sa žiada zdôrazniť, že v danom prípade objektívna premlčacia doba na vydanie daného bezdôvodného obohatenia nezačala plynúť momentom realizácie investícií, ako to tvrdia odvolatelia, keďže v čase ich realizácie až do roku 1999 prísľub pôvodného žalovaného, ktorý bol právnym dôvodom k investíciám pôvodnej žalobkyne do jeho nehnuteľnosti, neustále trval a odpadol až odvolaním prísľubu, ktorého dátum bol momentom začatia plynutia objektívnej premlčacej lehoty. Rozhodnutie súdu prvej inštancie pritom nie je založené na skutočnosti, či pôvodná žalobkyňa bola alebo nebola oprávnenou či dobromyseľnou držiteľkou dotknutých nehnuteľností, ako to rozoberajú odvolatelia, táto skutočnosť je pre danú vec irelevantná.

38. V ďalšej časti odvolania žalovaní namietajú, že finančné prostriedky v takej výške ako uvádzala žalobkyňa boli vrátené súčasným žalovaným 1 synovi žalobkyne aktuálne žalobcovi 1 dňa 23.3.1999, vkladom na jeho účet vo výške 506.428,- Sk, o čom má svedčiť aj potvrdenie žalobcu 1 z toho istého dňa s tým, že zámerom bolo vyrovnať všetky podližnosti zomrelého pôvodného žalovaného voči pôvodnej žalobkyne a jej rodine.

39. Na č.l. 51 spisu sa nachádza kópia zmluvy o pôžičke, ktorú uzavrel pôvodný žalovaný, označovaný v zmluve ako dlžník a aktuálne žalobca 1 označovaný v zmluve ako veriteľ, na základe ktorej bodu 1. dlžník si spolu so svojou družkou pani J. X. požičali od veriteľa v priebehu rokov 1992 až 1993 postupne 290.000,- Sk, ktorú sumu dlžník použil na účely celkovej prestavby rodinného domu, pričom dlžník sa zaviazal predmetnú pôžičku vrátiť najneskôr do 31.3.1995. Zmluvu podpísali veriteľ aj dlžník a J. X., ako svedkyňa. Podpisy sú overené notárom.

40. Hoci v bode 1. zmluvy je uvedené, že dlžník si spolu so svojou družkou J. X. požičal peniaze, v zmluve je zároveň uvedené, že išlo o financie, ktoré boli použité na prestavbu rodinného domu vlastnícky výlučne patriacemu pôvodnému žalovanému. V celom ďalšom texte zmluvy sa ako dlžník označuje výlučne T. G., výlučne on sa zaväzuje predmetnú pôžičku vrátiť a výlučne on zmluvu podpísal ako dlžník. J. X. vystupuje pri podpise zmluvy iba ako svedok.

41. Pri použití výkladového pravidla v zmysle § 35 ods. 2 OZ, podľa ktorého právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom, je napriek uvedenému formulačnému nedostatku nevyhnutné predmetnú zmluvu vykladať tak, že dlžníkom podľa predmetnej zmluvy o pôžičke bol výlučne T. G. (pôvodný žalovaný). A to nielen preto, že to vyplýva z jeho označenia v celom texte zmluvy ako dlžníka, ale i z dôvodu, že podľa výslovného dojednaní v zmluve predmetné finančné prostriedky boli použité výhradne na rekonštrukciu rodinného domu patriaceho do jeho výlučného vlastníctva. Preto je nevyhnutné uzavrieť, že pôvodná žalobkyňa J. X. nebola dlžníčkou ani spoludlžníčkou z predmetnej zmluvy o pôžičke a výlučným dlžníkom bol T. G.. V konaní bolo nesporné, že predmetná pôžička v dojednanej dobe do 31.5.1995 vrátená nebola.

42. Podľa potvrdenia založeného na č.l. 36 spisu žalobca 1 potvrdil, že v súlade so zmluvou o pôžičke medzi pánom T. G. (dlžník) a pánom H. X. (veriteľ), ktorú podpísal dlžník dňa 20.7.1994, dnes (23.3.1999) prevzal od dlžníka sumu 506.428,- Sk. Zároveň potvrdil, že zaplatením uvedenej sumy dlžník vyrovnal voči nemu všetky finančné záväzky vyplývajúce z vyššie uvedenej zmluvy o pôžičke. Potvrdenie je datované 23.3.1999 a podpísané H. X., pričom podpis je overený pred notárom. Podľa textu tohto potvrdenia aktuálne žalobca 1 potvrdil zaplatenie uvedenej sumy pôvodným žalovaným výlučne z titulu predmetnej zmluvy o pôžičke a výlučne z titulu dlhu voči žalobcovi 1.

43. V spise v prílohovej obálke na č.l. 81 je tiež založené potvrdenie, spísané T. G. dňa 31.7.1998, ktorým potvrdil a uznáva, že ako dlžník dlhuje ku dňu 31.7.1998 veriteľovi Ing. H. X. finančnú sumu 464.000,- Sk, ktorá pozostáva z istiny 290.000,- Sk a úrokov z omeškania za obdobie od 1.4.1995 do 31.3.1998 vo výške 174.000,- Sk, ktoré boli medzi nimi dohodnuté zmluvou o pôžičke, ktorú podpísal 20.7.1994. Istina vo výške 290.000,- Sk sa podľa potvrdenia bude až do úplného splatenia celej pôžičky úročiť vo výške 15% ročne. Z kontextu predmetného potvrdenia pritom jednoznačne nevyplýva, či úrok 15% ročne je úrok z istiny pôžičky, či je v ňom obsiahnutý aj úrok z omeškania. Pri nedostatku ďalších dôkazov nedá sa úplne presne ustáliť, z čoho konkrétne napokon pozostávala celá vrátená suma 506.428,- Sk. Vzhľadom ale na to, že pôvodný žalovaný v predmetnom liste uznal dlh výlučne voči žalobcovi 1 k 31.7.1998 vo výške 464.000,- Sk s tým, že tento sa bude ďalej úročiť úrokom vo výške 15% ročne až do zaplatenia, pričom k zaplateniu došlo približne o 8 mesiacov dňa 23.3.1999 v sume 506.428,- Sk, je teda nepochybné, že v tejto zaplatenej sume nemôžu byť obsiahnuté aj platby prípadného dlhu pôvodného žalovaného voči pôvodnej žalobkyni.

44. Vysvetľujúce stanovisko k týmto okolnostiam zaujal aktuálne žalobca 1, vtedy ešte ako svedok, v liste, ktorým doplnil svoju výpoveď zo dňa 22.1.2002 (č.l. 61), v ktorom uviedol, že dňa 23.3.1999, keď mu pôžičku pán G. vrátil, žiadal od neho, aby vyhotovil potvrdenie o vrátení pôžičky a jej príslušenstva s tým, že po zaplatení dojednanej sumy nemá a nebude mať nikto z rodiny, predovšetkým mama, žiadne ďalšie nároky, súvisiace s prestavbou vyššie uvedeného domu. Vyhotovenie takéhoto potvrdenia jednoznačne a nekompromisne žalobca 1 odmietol. V potvrdení je jasne napísané, že zaplatením dojednanej sumy dlžník pán G. vyrovnal voči žalobcovi 1 všetky finančné záväzky vyplývajúce z vyššie uvedenej zmluvy o pôžičke. V potvrdení nie je teda ani slovo o tom, že sú vyrovnané existujúce a splatné záväzky pána G. voči jeho matke súvisiace s ich investíciou do prestavby domu. Finančné záväzky pána G. voči jeho matke neustále trvajú.

45. Vychádzajúc potom z výsledkov súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania, tvrdenie žalovaných aj v odvolaní, že investované finančné prostriedky boli pôvodnej žalobkyni vrátené pôvodným žalovaným v uvedenej sume, ktorá bola vrátená jej synovi, aktuálne žalobcovi 1, nebolo žiadnym spôsobom preukázané. Naopak, vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že sumou 506.428,- Sk bola vyrovnaná výlučne pôžička pôvodného žalovaného voči synovi pôvodnej žalobkyne, aktuálne žalobcovi 1, nároku pôvodnej žalobkyne voči pôvodnému žalovanému sa to nijako nedotklo, týmto nezanikol a trvá.

46. Pokiaľ ide o pôžičku v sume 50.000,- Sk, ktorú mala pôvodnému žalovanému poskytnúť dcéra pôvodnej žalobkyne G. Y. (aktuálne žalobkyňa 2) dňa 17.8.1992, do spisu nebol doložený žiaden listinný dôkaz, že by predmetná zmluva o pôžičke bola uzavretá písomne. Jej existenciu tvrdí žalobkyňa v podanej žalobe. Na č.l. 11 spisu sa nachádza čestné prehlásenie G. Y. zo dňa 13.10.1999, v ktorom uviedla, že T. G. si od nej dňa 17.8.1992 požičal sumu 50.000,- Sk so sľubom, že každá koruna jej urobí koruny tri a vráti jej požičané peniaze aj navýšené, do doby pol roka od dátumu požičania, peniaze

jej nevrátil, vypožičanú sumu peňazí jej v júli 1997 vrátila jej matka J. X., čím prispela na prestavbu predmetného domu, nakoľko vie a prehlasuje, že požičané peniaze boli použité k tomuto účelu. Pôvodný žalovaný pred súdom potvrdil pôžičku od dcéry žalobkyne v sume 20.000,- Sk, avšak v liste zo dňa 15.8.1992 (č.l. 89) v sume 26.000,- Kčs. Žalovaný resp. ich právny predchodca túto pôžičku v sume 50.000,- Sk (v ktorej sume je zrejme obsiahnutý aj úrok) účinne nepopreli, možno ju preto mať za preukázanú.

47. Z preukázaného ale vyplýva, že veriteľom predmetnej pôžičky bola G. Y. a dlžníkom pôvodný žalovaný, ktorý ju veriteľke nikdy nevrátil. Peniaze za pôvodného žalovaného vrátila veriteľke pôvodná žalobkyňa v júli 1997. Keďže v konaní nebola ani len tvrdená, nieto preukázaná, žiadna písomná dohoda ohľadne tejto pohľadávky, nemohlo dôjsť k účinnému postúpeniu pohľadávky z veriteľky na pôvodnú žalobkyňu v zmysle § 524 OZ, ani k prevzatíu dlhu pôvodnou žalobkyňou od dlžníka v zmysle § 531 OZ. Potom je nutné uzavrieť, že tým, že pôvodná žalobkyňa plnila predmetný dlh veriteľke namiesto dlžníka - pôvodného žalovaného bez akejkoľvek dohody s ním, došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane pôvodného žalovaného, keďže pôvodná žalobkyňa za neho plnila to, čo mal podľa práva plniť sám, v zmysle cit. § 454 OZ. V tomto prípade ale vzhľadom na námietku premlčania vznesenú žalovanou stranou je nutné uzavrieť, že tento nárok je premlčaný a preto ho nie je možné súdom priznať. V zmysle vyššie cit. ust. § 107 ods. 1 OZ sa totiž právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za 2 roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, a kto sa na jeho úkor obohatil, k čomu v danom prípade došlo momentom plnenia pôvodnej žalobkyne veriteľke v júli 1997, kedy už vedela, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane pôvodného žalovaného. Keďže predmetná žaloba bola podaná až v marci 2000, k uplatneniu nároku došlo po jeho premlčaní v subjektívnej premlčacej lehote a súdom nebolo možné premlčané právo priznať a na túto časť pohľadávky pôvodnej žalobkyne prihliadať.

48. Podstatnou námietkou odvolateľov bolo, že pôvodná žalobkyňa v konaní nepreukázala presnú výšku ňou vynaložených investícií na rekonštrukciu dotknutých nehnuteľností, ani to, že všetky ňou uvádzané investície pochádzali z jej finančných prostriedkov, resp. z finančných prostriedkov, ktoré si požičala.

49. Za týmto účelom súd prvej inštancie vykonal rozsiahle dokazovanie. Vykonaným dokazovaním bolo predovšetkým preukázané, že pôvodná žalobkyňa disponibilné finančné prostriedky v rozhodnom období mala k dispozícii. Listinnými dôkazmi bolo nesporne preukázané, že za byt vo Svite jej bola vyplatená kúpna cena 250.000,- Kčs dňa 7.8.1991, ako to vyplýva z potvrdenia kupujúcej s osvedčeným podpisom dňa 8.12.1999 (č.l. 8 spisu). Pokiaľ pôvodný žalovaný tvrdil, že kúpna cena bola nižšia, toto svoje tvrdenie, odporujúce tvrdeniu pôvodnej žalobkyne a tomuto listinnému dôkazu, ničím nepreukázal. Listinným dôkazom - poštovým poukazom (č.l. 15) bolo tiež preukázané, že J. J. zaslala pôvodnej žalobkyňi dňa 12.11.1990 sumu 3.000,- Kčs. Podľa ústrižku poštovej poukážky (č.l. 16) bolo pôvodnej žalobkyňi z poisťovne udalosti zaslaná dňa 8.1.1993 suma 3.520,- Kčs. Z poštovej poukážky založenej na č.l. 17 spisu vyplýva, že kupujúca zaslala pôvodnej žalobkyňi dňa 19.8.1991 z titulu telefónnej linky a vecí, ktoré zostali v byte sumu 12.800,- Kčs. Suma týchto nepochybne preukázaných finančných prostriedkov, ktorými v rozhodnom období disponovala pôvodná žalobkyňa je spolu 269.320,- Kčs. Okrem toho podľa potvrdenia syna pôvodnej žalobkyne aktuálne žalobcu 1 zo dňa 8.11.1999, na ktorom bol overený podpis notárom odovzdal v roku 1992 matke finančnú hotovosť 400,- DEM a 600,- USD, ktorá bola jej vlastníctvom, a ktorú si prechodne u neho odložila. V priebehu roku 1995 jej daroval finančnú hotovosť vo výške 2.000,- ATS a v priebehu roka 1996 finančnú hotovosť vo výške 300,- DM. Uvedené sumy v prepočte na Sk podľa kurzu v danom období predstavujú spolu sumu cca 39.000,- Sk. Pôvodná žalobkyňa tak v rozhodnom období len podľa preukázaného disponovala finančnými prostriedkami vo výške cca 308.000,- Sk.

50. Pokiaľ vkladnou knižkou (č.l. 13) preukazovala, že na vkladnú knižku vložila dňa 20.8.1991 sumu 80.050,- Kčs, je potrebné poukázať na to, že v konaní nebolo preukázané, že by táto suma bola navyše oproti vyššie uvedeným, keďže krátko predtým 7.8.1991 jej bola vyplatená kúpna cena za byt a nie je vylúčené naopak je pravdepodobné, že suma 80.050,- Kčs môže byť čiastkou uloženou z tejto kúpnej ceny.

51. Okrem toho, že v konaní bolo preukázané, že pôvodná žalobkyňa v rozhodnom období disponovala dostatočnou sumou voľných finančných prostriedkov, zároveň bolo v konaní i preukázané, že ich aj

investovala v rozhodnom období do nehnuteľnosti vlastnícky patriacej výlučne pôvodnému žalovanému v súvislosti s jej rekonštrukciou.

52. Nesporným dôkazom o investícii výlučných finančných prostriedkov pôvodnej žalobkyne do nehnuteľnosti pôvodného žalovaného je list písaný pôvodným žalovaným dňa 15.8.1992 (č.l. 89), ktorým potvrdil, že pôvodná žalobkyňa prispela do spoločnej domácnosti 200.000,- Kčs, ktoré boli investované do prístavby rodinného domu. Týmto bolo v konaní nesporne preukázané, že iba v období rokov 1990 až 1992 pôvodná žalobkyňa investovala do nehnuteľnosti pôvodného žalovaného sumu vlastných finančných prostriedkov 200.000,- Kčs. Pôvodná žalobkyňa pritom tvrdila, že do danej rekonštrukcie investovala všetky svoje peniaze, pôvodne sa pritom žalobou domáhala zaplata sumy 760.320,- Sk. O tom, ako dôkaz svedčí aj výpoveď jej syna, aktuálne žalobcu 1, ktorý na pojednávaní prvoinštančného súdu 26.11.2001 (č.l. 64) uviedol, že matka sa rozhodla, že všetky svoje investície, ktoré mala, vloží do rekonštrukcie prístavby rodinného domu, pričom zrejmé precenili svoje finančné schopnosti, a preto žiadali o pôžičky. Pôvodný žalovaný potvrdil, že si požičal od syna pôvodnej žalobkyne H. X. 150.000,- Kčs použitých na uvedenú prístavbu a od dcéry G. Y. 26.000,- Kčs na prístavbu. V konaní preukázaná skutočnosť, že pôvodný žalovaný aj s pôvodnou žalobkyňou si v priebehu rekonštrukcie stavby dlhodobo a opakovane požičiavali finančné prostriedky na dokončenie rekonštrukcie, spolu s vyššie uvedeným, nesporene preukazuje, že pôvodná žalobkyňa investovala do predmetnej rekonštrukcie resp. prestavby všetky svoje finančné prostriedky, ktoré mala v rozhodnom období k dispozícii. Nasvedčuje tomu aj kópia jej vkladnej knižky (č.l. 13), na ktorú bola v auguste 1991 vložená suma 80.050,- Kčs a k 7.5.1992 ostal už iba zostatok 50,- Kčs. Vzhľadom na výsledky dokazovania, ako bolo na ne poukávané vyššie, je potom nevyhnutné zohľadniť, že pôvodná žalobkyňa investovala do nehnuteľnosti pôvodného žalovaného minimálne preukázanú sumu zaokrúhlene 308.000,- Sk.

53. Ak žalobkyňa preukazovala, že vyplatila robotníkov na stavbe celkovo sumou 450.004,- Sk, nebolo ničím preukázané, že to bolo z jej vlastných prostriedkov, naopak táto suma vysoko prekračuje preukázané množstvo finančných prostriedkov, ktorými v rozhodnom období disponovala. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila a preukazovala, že v rozhodnom období platila inkaso zo svojich prostriedkov, žalovaný namietal, že následne sa s ňou vysporiadaval, čo nebolo vyvrátené; najmä však išlo o otázku vzájomného hospodárenia pri vedení spoločnej domácnosti a nie o investíciu do nehnuteľnosti pôvodného žalovaného.

54. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že právny predchodca žalovaných sám potvrdil žalobkyňou vloženú čiastku do prístavby domu v sume 200.000,- Sk a v sume 80.000,- Sk a žalovaný 1. taktiež potvrdil, že žalobkyňa vložila do prestavby predmetnej nehnuteľnosti čiastky 80.000,- Sk, 15.000,- Sk a 26.000,- Sk; celkovo teda nespochybná čiastka vložených investícii žalobkyňou podľa neho predstavuje sumu 321.000,- Sk, s čím sa odvolací súd nezhodol. Bolo potrebné zohľadniť, že suma 26.000,- predstavovala pôžičku pôvodného žalovaného od dcéry žalobkyne akt. žalobkyne 2, s ktorou sa odvolací súd vysporiadaval vyššie a nemôže byť zahrnutá do investícii priamo pôvodnej žalobkyne. Sumu 80.000,- Sk žalobca uznal ako „pôžičku“ od navrhovateľky výslovne z peňazí, ktoré jej zostali z prevodu bytu, teda ako časť zo sumy 250.000,- Eur, ktorú bolo potrebné zohľadniť spôsobom uvedeným v predchádzajúcom texte. Pôžička 15.000,- Sk tvrdená iba žalovaným 1, nebola potvrdená žiadnou zo strán, ani samotnou žalobkyňou (mohlo ísť o súčasť celej investície), preto nebolo dôvodným ju zohľadniť.

55. Okrem investícii vlastných finančných prostriedkov bolo v konaní nesporne preukázané, že na prestavbe resp. rekonštrukcii nehnuteľnosti pôvodného žalovaného sa pôvodná žalobkyňa podieľala aj vlastnými výkonmi - fyzickou prácou. Pôvodný žalovaný na pojednávaní prvoinštančného súdu dňa 5.10.2001 (č.l. 52) uviedol: „Je pravdou, že navrhovateľka pracovala, avšak nie fyzicky na stavbe ako uvádza, ale napr. navarila, oprala a pod. ...“ Z čestných prehlásení robotníkov pracujúcich na predmetnej stavbe zo dňa 18. a 19.9.2005 (č.l. 178 až 180 spisu) vyplýva, že pri práci im bola poskytovaná strava a občerstvenie v rozsahu 3x denne (na náklady pôvodnej žalobkyne). Z výpovede svedka T. T. na pojednávaní dňa 26.11.2001 (č.l. 64) vyplýva, že pôvodná žalobkyňa bola pracovitá „...keď neustále robila v záhrade, na stavbe, so psami, pričom sa rozprával so susedom U. o tom, čo je to za ženu, že má všetko tak porobené, že to ani nie je normálne.“ Vyššie popísaným dokazovaním bolo teda tiež nesporne preukázané, že pôvodná žalobkyňa okrem finančných prostriedkov sa podieľala na uvedenej rekonštrukcii nehnuteľnosti tiež vlastnými výkonmi - prácou a to minimálne v podobe zabezpečovania stravy stavebným robotníkom v rozsahu 3x denne, čo predstavuje nemalú pracovnú záťaž. Ostatné

práce vykonávané pôvodnou žalobkyňou ako chov plemenných psov v chovnej stanici pôvodného žalovaného, práce na záhrade, či bežné práce v domácnosti, nemajú priamy súvis s rekonštrukciou danej nehnuteľnosti a nemožno ich zohľadniť ako nepeňažný vklad pôvodnej žalobkyne do tejto nehnuteľnosti, súvisia s vedením spoločnej domácnosti medzi pôvodnou žalobkyňou a pôvodným žalovaným.

56. Pretože obohatenie pôvodného žalobcu vlastnou prácou žalobkyne na rekonštrukcii jeho nehnuteľnosti spočívalo vo výkonoch, treba za ne poskytnúť peňažnú náhradu (cit. § 458 ods. 1 OZ). Keďže striktné ohodnotenie tohto vkladu pôvodnej žalobkyne nie je dobre možné, súd vychádzal z vlastnej voľnej úvahy tak, aby hodnota týchto prác bola čo najviac objektívna a spravodlivá. Podľa obsahu spisu predmetné rekonštrukčné práce na nehnuteľnosti pôvodného žalovaného intenzívne prebiehali v roku 1990 po príchode sa pôvodnej žalobkyne v auguste 1990 až do roku 1994. Obdobie od začiatku septembra 1990 do decembra 1994 predstavuje celkom 52 mesiacov. Priemerná mesačná mzda v národnom hospodárstve na Slovensku sa podľa bežne dostupných údajov na internete pohybovala od 3278,-Kčs v roku 1990 do 6285,- Sk v roku 1994. Pokiaľ sa vyhodnotia osobné výkony pôvodnej žalobkyne investované v tomto období do rekonštrukcie nehnuteľnosti pôvodného žalovaného podľa vyššie uvedeného sumou priemerne 70,- Eur mesačne, čo odvolací súd vzhľadom na preukázané okolnosti daného prípadu považuje za primerané a spravodlivé, potom osobný vklad pôvodnej žalobkyne v podobe jej pracovných výkonov do predmetnej rekonštrukcie predstavuje za rozhodné obdobie celkom sumu 3.640,- Eur. Celkový vklad pôvodnej žalobkyne do predmetnej nehnuteľnosti pôvodného žalovaného potom predstavuje súhrnne sumu 13.874,- Eur (finančná investícia 308.320,- Sk t.j. 10.234,- Eur plus osobné výkony 3.640,- Eur).

57. Keďže prísľub pôvodného žalovaného o „prepísaní“ na pôvodnú žalobkyňu 1/3 nehnuteľnosti nebol dodržaný, resp. bol odvolaný či zrušený, nebolo dôvodným pri vyčíslení nároku žalobkyne vychádzať z pôvodne jej sľubovanej 1/3 hodnoty nehnuteľnosti, ako postupoval súd prvej inštancie a navrhovala strana žalobcu. Ako bolo právne ustálené, nárok pôvodnej žalobkyne je nárokom z titulu bezdôvodného obohatenia, ktoré sa rovná zhodnoteniu danej nehnuteľnosti. Keďže ale do zhodnotenia danej nehnuteľnosti neinvestovala výlučne pôvodná žalobkyňa, investoval doň i pôvodný žalovaný, podiel pôvodnej žalobkyne na zhodnotení danej nehnuteľnosti bolo nevyhnutné vyčísliť v pomere podielu jej osobnej investície do celkovej investície vedúcej k zhodnoteniu nehnuteľnosti.

58. Prvoinštančný súd pritom správne uzavrel, že rozhodujúcim v danom prípade je zhodnotenie danej nehnuteľnosti a nie samotný rozsah investície pôvodnej žalobkyne do dotknutej nehnuteľnosti. S tým korešponduje aj ustálená súdna judikatúra, od ktorej nebol dôvod odkloniť sa ani v danom prípade:

59. Podľa rozhodnutia NS ČR sp. zn. 25Cdo 355/2001 vynaložením investícií do cudzej nehnuteľnosti bez právneho dôvodu vzniká vlastníkovi bezdôvodné obohatenie v rozsahu zhodnotenia nehnuteľnosti k okamihu, kedy ku zhodnoteniu došlo, teda kedy sa majetkový stav vlastníka zvýšil o hodnotu zodpovedajúcu zvýšeniu hodnoty veci.

60. Obdobne Najvyšší súd SSR pod Cpj 37/78 konštatoval, že ak neexistoval právny dôvod (napríklad zmluvné dojednanie s vlastníkom a podobne), aby niekto iný, než vlastník do veci investoval svoje prostriedky, vlastníkovi nehnuteľností vzniká prospech v rozsahu, v ktorom sa nehnuteľnosť prevedenou investíciou oproti predchádzajúcemu stavu zhodnotila (nie v rozsahu vynaložených investícií - pozn. odvolacieho súdu), a to k okamihu, kedy k tomuto zhodnoteniu (zlepšeniu kvality či charakteru veci) došlo, teda kedy sa majetkový stav vlastníka zvýšil o hodnotu zodpovedajúcu zvýšeniu hodnoty veci. Okolnosť, kedy osoba, ktorá investíciu vykonala, nehnuteľnosť vypracuje, je z tohto hľadiska bez významu.

61. Podľa záverov znaleckého posudku znalca Ing. Antona Fuzáka č. 257/2014 rekonštrukcia, prístavba a nadstavba predmetnej nehnuteľnosti žalovaného bola vykonaná v hodnote 35.413,80 Eur (bez DPH). Pokiaľ vklad pôvodnej žalobkyne podľa vyššie uvedeného predstavoval v číselnom vyčíslení sumu 13.874,- Eur, podieľala sa na hodnote daných investícií v rozsahu 39,18%, nadväzne logicky jej teda vznikol nárok na 39,18% zo zhodnotenia danej stavby. Znalec v znaleckom posudku stanovil hodnotu predmetnej stavby pred jej rekonštrukciou na sumu 4.198,90 Eur a po jej rekonštrukcii na sumu 50.940,03 Eur, samotné zhodnotenie stavby teda predstavuje sumu 46.741,13 Eur. Podiel 39,18% z tejto sumy potom predstavuje 18.313,17 Eur. Žalobkyňa sa podanou žalobou (po jej čiastočnom späťvzati a čiastočnom zastavení konania) domáhala zaplata sumy 15.580,- Eur s príslušenstvom. Súd v zmysle

§ 216 ods. 2 CSP v danom prípade nemohol prekročiť žalobný návrh a nemohol žalobcom priznať vyššiu sumu, než sa žalobou (po jej čiastočnom späťvzati) domáhali.

62. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu bolo potom dôvodným žalobe vyhovieť a zaviazat' žalovaných povinných spoločne a nerozdielne (§ 511 OZ) na zaplatenie žalovanej istiny 15.580,38 Eur žalobcom oprávneným spoločne a nerozdielne.

63. Ako správne dôvodil súd prvej inštancie (ods. 56 odôvodnenia rozsudku) žalovaní sa s plnením predmetnej sumy dostali do omeškania po tom, ako im (resp. ich právnemu predchodcovi) uplynula lehota na plnenie stanovená vo výzve zo dňa 22.2.2000 a to do 29.2.2000. K prvému dňu omeškania k 1.3.2000 predstavovala výška úroku z omeškania ako dvojnásobok vtedajšej diskontnej úrokovej sadzby NBS 8,80%, výšku 17,6% v súlade s ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podľa § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom k prvému dňu omeškania, rozhodujúca je výška úrokov z omeškania platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu, ktorá potom platí v priebehu celého omeškania. V danom prípade žalovaní resp. ich právny predchodca po celú uvedenú dobu mali k dispozícii finančné prostriedky, ktoré ale podľa rozhodnutí súdov patrili pôvodnej žalobkyni, aktuálne žalobcom, ktorí ich nemali možnosť užívať príp. zhodnocovať, v dôsledku čoho je spravodlivé a nijako neodporuje dobrým mravom, aby za neoprávnenú držbu týchto finančných prostriedkov hradili sankciu v podobe zákonných úrokov z omeškania. Dlhou dobou predmetného omeškania samozrejme úroky z omeškania i priamoúmerne narástli. Námietky žalovaných v odvolaní proti priznaným úrokom z omeškania preto nemajú opodstatnenie.

64. K odvolacím námitkám žalovaných sa žiada ešte dodať, že čl. 2 ods. 2 CSP, na ktorý sa odvolávajú, zakotvuje princíp právnej istoty vo vzťahu k ustálenej rozhodovacej praxi najvyšších súdnych autorít, z ktorého vyplýva aj povinnosť súdu odôvodniť svoj odklon od známych rozhodnutí súdov vyšších stupňov v inej veci. Citovaný princíp právnej istoty ale v žiadnom prípade neznamená nemožnosť všeobecného súdu odkloniť sa od svojich predtým vo veci vyslovených právnych názorov. Súd prvej inštancie preto preskúmaným rozhodnutím, ktorým rozhodol inak, ako vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, princíp právnej istoty v zmysle čl. 2 CSP neporušil.

65. Pokiaľ sa aj súd prvej inštancie v zmysle námitok v odvolaní žalovaných nevysporiadal s ich úplne všetkou argumentáciou, odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP tak potom v relevantnom rozsahu urobil vo vyššie uvedenom zdôvodnení. Preto v dôsledku absencie niektorých častí odôvodnenia v preskúmanom prvoinštančnom rozsudku v rozpore s ust. § 220 ods. 2 CSP, nedošlo k takému nesprávnemu procesnému postupu, ktorým by došlo k znemožneniu stranám, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a ani že by tento nedostatok nebolo možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom (§ 389 ods. 1 písm. b/ CSP).

66. Ďalšie odvolacie argumenty žalovaných odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi/stranami konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi/stranami konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka/strany konania, ktorú nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov/strán konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu žalovaných zaoberajúcu sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, no už nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

67. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu po vyčerpaní relevantných odvolacích dôvodov uplatnených žalovanými, boli potom splnené podmienky, aby odvolací súd vo výroku v čase jeho vyhlásenia vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie, s použitím ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Keďže ale v priebehu odvolacieho konania žalobkyňa zomrela a na jej miesto vstúpili jej traja právny nástupcovia, bolo nevyhnutné formálne zmeniť preskúmané rozhodnutie reflektujúc túto zmenu na strane žalobcov. Odvolací súd preto s použitím § 388 CSP napadnutý rozsudok formálne zmenil iba v označení žalujúcej strany vo výrokoch tak, aby zohľadňoval aktuálnu pluralitu žalobcov, pričom v zmysle § 513 OZ určil, že žalobcovia sú oprávnení spoločne a nerozdielne.

68. V zmysle § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie. Podľa ods. 2 ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

69. V zmysle § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

70. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

71. V zmysle § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, podľa ods. 2 o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

72. V tomto odvolacom konaní bol plne úspešní žalobcovia a preto podľa citovaného ustanovenia žalobcom vzniklo právo na plnú náhradu trov odvolacieho konania voči v odvolaní neúspešným žalovaným. Prípadná existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP odôvodňujúca výnimočne nepriznanie náhrady trov úspešnej strane (či už úplné alebo čiastočné), pritom v konaní nebola tvrdená, ani ju odvolací súd nezistil. Odvolací súd preto žalobcom 1, 2, 3 priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným 1 a 2 v plnom rozsahu 100%, pričom o výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

73. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).